

مربوط سیلابی لچک اور موافقت منصوبہ (IFRAP) نرگ ہنجرى وئر كے بالائى حصے ميں سيلابى حفاظتى بند كى بحالى (شورلى اور فائزوبند) (پيكيچ-II)

انتظامى خلاصگ

۱۔ منصوبگ ۽ پس منظر

بلوچستان، رقبہ ۽ حساب ۽ پاکستان ۽ مزین ترین صوبہ انت و ملک ۽ آں علاقائى ته شامل انت كه آب ۽ سخت كمى و موسمیاتی بدلایانى اثرات ۽ باز متاثر انت۔ صوبہ ۽ كمزور آبىارى بنيادی ڈهانچہ، خشك آب و ہوا و دور دراز جاگہاں پرآگندہ ديمى آبادى، اسے علاقہ ۽ خشكسالى و سيلاب، ہر دو خطرہاںى روبرو كنت۔ ۲۰۲۲ ۽ تباہ كن مون سون سيلاباں بنداں، آبىارى نظاماں و سيلابى حفاظت ۽ بنيادی ڈهانچہ ۽ وسيع نقصان رسيت؛ مردم ۽ روزگار و گزر بسر ۽ وسيلہ متاثر بوت، فصل تباہ بوتنت و ديمى آبادى ۽ جان و مال ۽ سنگين خطرہ پيش آت۔

اے صورتحال ۽ پيش نظر، حكومتِ پاکستان ۽ عالمى بينك ۽ مالى كمك ۽ مربوط سيلابى لچك و موافقت منصوبگ شروع كرت۔ اے منصوبگ بلوچستان ۽ ۲۰۲۲ ۽ سيلاب پد متاثر بنيادی ڈهانچہ ۽ بحالى، موسمیاتی لچك ۽ زيات كنگ و روزگار ۽ سيلہائى تنوع ۽ وسيع تر بازسازى پروگرام ۽ مہرانت۔ منصوبگ ۽ بنيادی مقصد صوبہ ۽ آبى وسائل و سيلابى انتظام ۽ نظامانى بحالى و مضبوطى، زرعى پيداوار ۽ زيات كنگ، و بنيادی ڈهانچہ ۽ منصوبہ بندى، ڈيزائن و عملدرآمد ۽ موسمیاتی لچك شامل كنگ انت۔

ابتدائى طور ۽ منظور پونگ منصوبہ جاتى دستاويز ۽ پناہ و پنج ذیلی منصوبگ شامل انتنت۔ ابتدائى سروے و جانچ ۽ دوران بيسيت ذیلی منصوبگ عالمى بينك ۽ منصوبہ جاتى جائزہ دستاويز ۽ بيان پونگ انتجابى معياراں ۽ پورا نہ بوتنت، لہذا آں منصوبگ ۽ خارج كرتنگ بوتنت؛ باقى سى و پنج ذیلی منصوبگ تفصيلى ڈيزائن ۽ ہاترا منتخب كرتنگ بوتنت۔

اے سى و پنج منتخب ذیلی منصوبگ، چوش كه شكل ۱-۱ ۽ پيش دارگ پونگ، بلوچستان ۽ نوزہ ضلع —آواران، لسبيلہ، حب، نصيرآباد، جعفرآباد، صحبت پور، جھل گسى، ہرنائى، موسى خيل، سبى، كچھى، قلعہ سيف اللہ، پشين، زيارت، قلات، مستونگ، خاران، نوشكى و واشك —۽ واقع انت۔ اے مجموعہ ۽ يازہ بند يا آبى ذخيرہ ۽ ڈهانچہ، يازہ دائمى و سيلابى آبىارى اسكيم، و سيزہ سيلابى حفاظت ۽ ڈهانچہ شامل انت، كه مجموعى طور ۽ سيزہ پيكيچاں ۽ تقسيم كرتنگ پونگ۔

ضلع لسبيلہ ۽ واقع نرگ ہنجرى، شورلى و فائز سيلابى حفاظتى بند، مربوط سيلابى لچك و موافقت منصوبگ ۽ پيكيچ دوم ۽ اہم ذیلی منصوبگائى ته يكي انت۔ اے ۽ بنيادی مقصد مقامى آبادى، زرعى زمين و متعلقہ بنيادی ڈهانچہ ۽ بار بار آؤك سيلابانى نقصان ۽ محفوظ كنگ انت۔

اے سيلابى حفاظتى بند گوٹھ حاجى صالح و گوٹھ احد جماعت ۽ نريك ۲۶ درجہ ۲۰ منٹ ۲،۸۲ سيكنڈ شمالى عرض بلد و ۶۶ درجہ ۱۳ منٹ ۲۴،۷۶ سيكنڈ مشرقى طول بلد ۽ واقع انت۔ تجويز پونگ حفاظتى بند يكساں و مناسب طور ۽ متركم كرتنگ مئى ۽ پشتہ ۽ مشتمل بيت۔ فائزوبند ۽ لمبائى تقريباً ۶۳۲ ميٹر و شورلى بند ۽ لمبائى تقريباً ۵۸۸ ميٹر بيت۔ اے بندانى مقصد پورالى رود و آں ۽ معاون آبى گزرگاهاں آؤك سيلابى آب ۽ ملحقہ علاقائى حفاظت كنگ انت۔ ذیلی منصوبگ ۽ تحت موجودہ متاثر و نقصان ديگ حفاظتى ڈهانچائى بحالى و مضبوطى كنگ بيت و آں بہتر انجنيئرنگ ڈيزائن، مناسب تعميرى مواد و موسمیاتی بلى ۽ اثرات ۽ نظر ۽ دارگ ۽ آيندگ ۽ شديد سيلابى واقعات ۽ محفوظ مقابلہ ۽ قابل كنگ بيت۔

منصوبگ ۽ بنيادی مقصد اے انت:

• زرعى زمين و انسانى آبادى ۽ آيندگ ۽ سيلابى خطرہاں حفاظت دنگ۔

• مضبوط و پائيدار سيلابى حفاظتى بنيادی ڈهانچہ ۽ وسيلہ ۽ موسمیاتی لچك زيات كنگ۔

• پائيدار زمين ۽ استعمال و زرعى پيداوار ۽ فروغ دنگ۔

• ضلع لسبیلہ ۽ سیلاب متاثر آبادیائی سماجی و معاشی بحالی و روزگار ۽ وسیلہائی حفاظت ۽ کمک دنگ۔

تجویز پتنگ تعمیری سرگرمی بنیادی طور ۽ پیشتر متاثر یا استعمال پتنگ علاقہاں محدود ہنت و منصوبگ ۽ علاقہ ھچ محفوظ قدرتی علاقہ، دلدلی خطہ یا ماحولیاتی لحاظ ۽ حساس جگہ ۽ متضادم نہ انت۔

۲۔ ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ ۽ مقصد

ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ عالمی بینک ۽ ماحولیاتی و سماجی لائحہ عمل، ماحولیاتی و سماجی ذمہ داریائی منصوبگ، و پاکستان و بلوچستان ۽ متعلقہ ماحولیاتی قانون و ضابطہائی مطابق تیار کرتگ پتنگ۔ اے منصوبگ منصوبہ بندی، تعمیر و عملی مرحلہ ۽ دوران ممکنہ ماحولیاتی و سماجی خطرہائی شناخت، تدارک و نگرانی ۽ ہاترایک عملی طریقہ کار دنت۔

اے ۽ بنیادی مقصد اے آنت:

۱۔ یقینی کنگ کہ ممکنہ ماحولیاتی و سماجی اثرات ۽ مؤثر انتظام ہیئت و منفی اثرات کم ترین حد ۽ رساگ ہنت۔

۲۔ عالمی بینک ۽ ماحولیاتی و سماجی معیار اتا ۱۰ ۽ مکمل پابندی ۽ فروغ دنگ۔

۳۔ تعمیری کارکن و نزیکیں آبادی ۽ پیشہ ورانہ صحت، حفاظت و فلاح و بہبود یقینی کنگ۔

۴۔ مؤثر مشاورت، معلومات ۽ فراہمی و شکایتانی ازالہ ۽ نظام ۽ وسیلہ ۽ متعلقہ فریقانی شرکت و شفافیت برقرار دارگ۔

۵۔ سیلابی حفاظتی بنیادی ڈھانچہ ۽ دراز مدتی پائیداری، موسمیاتی لچک و مقامی آبادی ۽ حفاظت یقینی کنگ۔

اے انتظامی منصوبگ بولی و تعمیری معاہدہ ۽ دستاویزانی لازمی بہر کنگ ہیئت تاکہ تعمیری ٹھیکیدار و تعمیری نگرانی ۽ مشیر تمام متعلقہ سرگرمیاں ماحولیاتی و سماجی تقاضہ مکمل طور ۽ شامل و نافذ بکننت۔

۳۔ قانونی و پالیسی لائحہ عمل

ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ زیرین قانونی، پالیسی و انتظامی ضابطہ و دستاویزانی روشنی ۽ تیار کرتگ پتنگ:

• عالمی بینک ۽ ماحولیاتی و سماجی معیار اتا ۱۰، کہ آں ۽ خطرہائی انتظام، محنت و کار ۽ شرائط، آلودگی ۽ روک تھام، مقامی آبادی ۽ صحت و حفاظت، حیاتیاتی تنوع و متعلقہ فریقانی شمولیت شامل آنت۔

• عالمی بینک گروپ ۽ پیشہ ورانہ صحت و حفاظت ۽ رہنما اصول۔

• پاکستان ماحولیاتی تحفظ ایکٹ ۱۹۹۷ و بلوچستان ماحولیاتی تحفظ ایکٹ ۲۰۱۲۔

• قومی ماحولیاتی پالیسی ۲۰۰۵، قومی تحفظ حکمت عملی، پاکستان موسمیاتی تبدیلی ایکٹ ۲۰۱۷ و قومی آفات انتظام ایکٹ ۲۰۱۰۔

• حیاتیاتی تنوع، موسمیاتی تبدیلی، محنت ۽ معیار و ثقافتی ورثہ ۽ متعلق آں بین الاقوامی معاہدہ و کنونشن کہ پاکستان آں ۽ رکن یا دستخط کنندہ انت۔

۴۔ ماحولیاتی و سماجی بنیادی صورتحال

سیلابی حفاظتی بند ۽ جگہ پورالی رود ۽ آبی حوض ۽ واقع انت۔ اے علاقہ نیم خشک آب و ہوا، محدود نباتات و کوہی ندی ناہاں گاہ بہ گاہ آؤک ناگہانی سیلاباں ۽ مشخص انت۔ علاقہ ۽ ارضیاتی ساخت بنیادی طور ۽ دریائی رسوبات، بحیری و گاد ۽ مشتمل انت۔ زیرزمینی آب ۽ دستیابی محدود انت و آں ۽ معیار ۽ ہم مقامی سطح ۽ فرق پد لبت۔

مقامی آبادی ۽ روزگار ۽ وسیلہ بنیادی طور ۽ محدود پیمانہ ۽ زراعت و مالداری ۽ وابستہ انت۔ منصوبگ ۽ براہ راست زیر اثر علاقہ یا نزیکیں حصیاں ھچ محفوظ قدرتی مسکن، جنگل یا نمایاں ثقافتی ورثہ ۽ جگہ موجود نہ انت۔

سماجی و معاشی لحاظ مقامی آبادیاں نسبتاً کم، دیہی و معاشی طور کمزور آنت۔ منصوبگ عملدرآمد دوران مقامی مردم عاترا عارضی روزگار موقع پیدا بنت؛ منصوبگ تکمیل ع پد بہتر سیلابی حفاظت ع نتیجہ زرعی زمین، گھریلو اثاثہ و مقامی روزگار ع وسیعہائی حفاظت بہتر بیت و آبادی ع مجموعی سماجی و معاشی لچک زیات بیت۔

۵۔ اثرات ع جائزہ و تدارک اقدامات

تعمیری و عملی مرحلہائی دوران ممکنہ ماحولیاتی و سماجی اثرات ع شناخت کرتگ پوتگ۔ اہم ممکنہ اثرات اے آنت:

• تعمیری مشینری و گاڑیائی استعمال ع عارضی گرد و غبار، شور و فضائی اخراج۔

• تعمیری فضلہ، اضافی مٹی و دگہ غیر ضروری مواد ع مناسب ٹھکانہ ع مسئلہ۔

• تعمیری کارکن و مقامی آبادی ع صحت و حفاظت ع ممکنہ خطرہ۔

• تعمیری مواد ع نقل و حمل ع دوران مقامی آمدورفت ع عارضی خلل۔

منصوبگ ع عاترا چھ مستقل آبادی ع نقل مکانی یا مستقل زمین حاصل کنگ ع ضرورت متوقع نہ آنت۔

ممکنہ منفی اثرات کم کنگ ع عاترا تعمیری ٹھیکیدار ع مخصوص ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ نافذ کنگ بیت؛ آل ع فضلہ انتظام، آمدورفت انتظام، صحت و حفاظت، ہنگامی حالات ع مقابلہ ع انتظام، ذاتی حفاظتی سامان، ابتدائی طبی کمک، حفاظتی تربیت، مناسب فضلہ تلفی، متاثر جاگہائی بحالی، مسلسل نگرانی و رپورنگ، متعلقہ فریقہاں مشاورت و فعال شکایت ازالہ نظام شامل بنت۔

۶۔ ادارہ جاتی انتظامات

ماحولیاتی و سماجی انتظامی سرگرمیائی مجموعی نگرانی و رابطہ کاری حکومت بلوچستان ع محکمہ آبپاری ع تحت قائم منصوبگ عملدرآمدی یونٹ ع وسیلہ ع کنگ بیت، و عالمی بینک منصوبگ ع مجموعی نگرانی و متعلقہ تقاضہائی تعمیل ع جائزہ گریٹ۔

تعمیری ٹھیکیدار جاگہ ع ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ ع عملی نفاذ ع ذمہ دار بیت۔ تعمیری نگرانی ع مشیر آل ع نفاذ ع نگرانی و تصدیق کنت، و منصوبگ عملدرآمدی یونٹ جاگہ بہ جاگہ معائنہ، نگرانی و جانچ کنت۔

مؤثر نفاذ ع عاترا منصوبگ ع متعلقہ عمل، تعمیری کارکن و ذمہ دار اہلکارانی صلاحیت ع زیات کنگ، تربیت و آگاہی ع پروگرام منعقد کنگ بنت۔ ماحولیاتی و سماجی تقاضہائی تعمیل، نگرانی و رپورنگ ع عاترا ماحولیاتی و سماجی ماہرانی مخصوص ٹیم مقرر کرتگ پوتگ۔

۷۔ شکایتی ازالہ ع نظام

منصوبگ ع تمام دورانیہ ع کارکن و مقامی آبادی ع شکایت، تحفظات و مسئلہائی بروقت و مؤثر حل ع عاترا شفاف، قابل رسائی و فعال شکایت ازالہ نظام قائم و برقرار دارگ بیت۔ اے نظام ع عوامی شکایت مرکز، تعمیری جاگہ و منصوبگ عملدرآمدی یونٹ ع سطح ع شکایت ازالہ کمیٹیاں، و شکایتی وصولی، اندراج، تصدیق، تحقیقات و حل ع عاترا واضح طریقہ کار و مقررہ مدت شامل بیت۔ شکایت کنندگاں آل ع شکایت ع پوتگ کارروائی و حتمی فیصلہ ع بابت مناسب طور ع آگاہ کنگ بیت۔

۸۔ ماحولیاتی و سماجی انتظامی بجٹ

ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ ع تدارکی اقدامات، نگرانی، تربیت، صلاحیت ع زیات کنگ، آگاہی پروگرام و ہنگامی یا غیر متوقع اقدامات ع عاترا مخصوص مالی وسائل مختص کرتگ پوتگ آنت۔

اے اخراجات منصوبگ ع مجموعی لاگت و متعلقہ تعمیری معاہدہاں شامل کنگ بنت تاکہ ماحولیاتی و سماجی تقاضہائی مؤثر، مسلسل و پائیدار عملدرآمد یقینی بیت۔

۹۔ نتیجہ

نرگ ہجری، شولی و فائز سیلابی حفاظتی بند ضلع لسبیلہ ء سیلابی خطرہ کم کنگ، زرعی زمین، مقامی آبادی و آں ء روزگار ء وسیلہائی حفاظت ء ہاترایک اہم مداخلت انت۔ اے
ماحولیاتی و سماجی انتظامی منصوبگ ء مؤثر نفاذ ء منصوبگ ء وابستہ ماحولیاتی، سماجی و پیشہ ورانہ صحت و حفاظت ء خطرہ کم ترین حد ء رساںگ ء کمک رسیت و یقینی کنت کہ تعمیری
و عملی سرگرمیاں محفوظ، پائیدار و سماجی طور ء جامع انداز ء انجام داتگ بنت۔

ماحولیاتی حفاظت ء اقدامات، مقامی آبادی و دگہ متعلقہ فریقانی مؤثر شمولیت، فعال شککت ازالہ نظام و موسمیاتی بدلہائی اثرات برداشت کنگ ء قابل انجینئرنگ ڈیزائن ء امتزاج ء
اے منصوبگ قدرتی آفات ء خطرہائی کمی، مقامی روزگار ء وسیلہائی بحالی و حفاظت، زرعی زمین ء حفاظت و بلوچستان ء مربوط سیلابی لچک و موافقت منصوبگ ء وسیع تر مقصدانی
حصول ء نمایاں کردار ادا کنت۔